

Jesteś: [Strona główna](#) » [Informacje o UE](#) » [UE w pigułce](#) » [Instytucje UE](#) » [Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej](#)

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest organem sądowym Unii Europejskiej. Obejmuje: **Trybunał Sprawiedliwości, Sąd i sądy wyspecjalizowane**. Jego zadaniem jest zapewnienie, by prawo unijne było interpretowane i stosowane w ten sam sposób w każdym państwie członkowskim. Trybunał jest uprawniony do rozstrzygania sporów prawnych wynikłych między państwami członkowskimi, instytucjami UE, przedsiębiorstwami i osobami fizycznymi. Trybunał ma siedzibę w Luksemburgu.

Trybunał Sprawiedliwości

W skład **Trybunału Sprawiedliwości** wchodzi jeden sędzia z każdego państwa członkowskiego, co oznacza, że reprezentowane są wszystkie krajowe porządki prawne UE. Trybunał jest wspomagany przez 8 rzeczników generalnych, których rolą jest przedstawianie uzasadnionych opinii w sprawach wniesionych przed Trybunał.

Sędziowie i rzecznicy generalni są byłymi członkami najwyższych sądów krajowych lub wysoko wykwalifikowanymi prawnikami, powoływanymi za wspólną zgodą rządów państw członkowskich. Każdy z nich jest mianowany na okres sześciu lat i sprawuje swą funkcję niezależnie. Ich mandat jest odnawialny.

Opinie rzeczników generalnych zawierają analizę okoliczności faktycznych i prawnych konkretnej sprawy rozpatrywanej przez Trybunał, z uwzględnieniem dotychczasowego orzecznictwa sądów unijnych. Opinie nie są wiążące dla Trybunału, jednak w praktyce są często uwzględniane przez sędziów w wydawanych orzeczeniach.

Traktat Lizboński (dokładniej dołączona do niego **Deklaracja nr 38**) wprowadził możliwość zwiększenia liczby rzeczników generalnych do 11, o ile z taką inicjatywą wystąpi Trybunał Sprawiedliwości. Polska uzyskała gwarancję, że w takim przypadku nie będzie już uczestniczyć w systemie rotacji, tylko będzie miała stałego rzecznika generalnego.

Aby zapewnić ciągłość funkcjonowania Trybunału, co 3 lata następuje częściowe odnowienie składu sędziowskiego i składu rzeczników generalnych.

Podstawową kompetencją Trybunału jest **czuwanie nad poszanowaniem prawa Unii Europejskiej oraz wykładnia tego prawa** w postaci wydawanych orzeczeń. Trybunał rozpatruje w szczególności:

- skargi Komisji przeciwko państwom członkowskim dopuszczającym się naruszeń prawa UE,
- skargi o stwierdzenie nieważności aktów prawnych wydanych przez instytucje unijne,
- skargi na bezczynność instytucji unijnych,

- skargi dotyczące odszkodowań za działania instytucji UE lub pracowników Unii, związane w wykonywaniem ich funkcji, a także
- odpowiada na **pytania prejudycjalne** zadawane przez sądy powszechne państw członkowskich, które w toku postępowań powezmą wątpliwości, co do ważności i wykładni prawa unijnego.

Trybunał Sprawiedliwości nie ma jurysdykcji w zakresie postanowień dotyczących wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, zaś w okresie 5 lat od wejścia w życie Traktatu z Lizbony będzie miał również ograniczone kompetencje w dziedzinie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych.

Do kompetencji Trybunału Sprawiedliwości należy także opiniowanie umów międzynarodowych zawieranych przez Unię Europejską pod względem ich zgodności z traktatami.

Sąd

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej obejmuje również **Sąd**. W skład Sądu wchodzi jeden sędzia z każdego państwa członkowskiego, powoływany na okres 6 lat przez rządy państw członkowskich. Mandat sędziego jest odnawialny.

W sądzie nie ma stałych rzeczników generalnych. Funkcje tę może pełnić jeden z sędziów. Sąd orzeka w izbach złożonych z 3 lub 5 sędziów, w składzie wielkiej izby (13 sędziów), a w niektórych przypadkach w składzie jednego sędziego. Gdy wymaga tego waga lub złożoność sprawy Sąd zbiera się w pełnym składzie.

Sąd jest właściwy do rozpatrywania w pierwszej instancji m.in.:

- skarg wniesionych przez osoby fizyczne lub prawne na akty, których są adresatami lub które dotyczą ich bezpośrednio i indywidualnie oraz na akty regulacyjne, które dotyczą ich bezpośrednio i nie wymagają wydania środków wykonawczych;
- skarg państw na nieważność aktów ustawodawczych, aktów Rady, Komisji i Europejskiego Banku Centralnego innych niż zalecenia i opinie oraz aktów Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej zmierzających do wywarcia skutków prawnych wobec podmiotów trzecich, jak również aktów organów lub jednostek organizacyjnych Unii, które zmierzają do wywarcia skutków prawnych wobec osób trzecich;
- skarg państw członkowskich, instytucji Unii oraz, w ograniczonym zakresie, osób fizycznych i prawnych na zaniechania Komisji, Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady oraz Europejskiego Banku Centralnego;
- skarg o odszkodowanie za szkody wyrządzone przez instytucje Unii lub pracowników;
- skarg na decyzje Rady w sprawach pomocy publicznej i środków ochronnych w handlu;
- skarg na decyzje Europejskiego Banku Centralnego.

Odwołania od orzeczeń Sądu w ww. sprawach rozpatruje Trybunał Sprawiedliwości. Prawo to jednak jest ograniczone do kwestii prawnych.

Sąd do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej

Parlament Europejski i Rada mogą, poprzez wydawanie odpowiednich rozporządzeń, tworzyć sądy

wyspecjalizowane, właściwe do rozpatrywania w pierwszej instancji skarg w konkretnych dziedzinach.

Takim sądem jest Sąd do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej, działający jako izba przy Sądzie. Składa się on z 7 sędziów, mianowanych na 6 lat przez Radę. Ta liczba może zostać zwiększona, jeśli Trybunał Sprawiedliwości tego zażąda. Każda osoba mająca obywatelstwo Unii i spełniająca kryteria określone w Traktacie o funkcjonowaniu UE może przedstawić swoją kandydaturę na sędziego. Mandat sędziów Sądu do spraw Służby Publicznej jest odnawialny.

Sąd do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej rozpatruje, w pierwszej instancji, spory między Unią a jej pracownikami. Odwołania od jego orzeczeń rozpatruje Sąd, jednak prawo do odwołania ograniczone jest do kwestii prawnych.

Najczęściej Sąd do Spraw Służby Publicznej obraduje w izbach składających się z 3 sędziów. Może on jednak obradować w składzie 1-osobowym, 5-osobowym lub w pełnym składzie.

Zwróć uwagę:

Nie należy mylić Trybunału Sprawiedliwości UE (Luksemburg) z Europejskim Trybunałem Praw Człowieka. Siedzibą tego drugiego jest Strasburg i jest on powiązany z Radą Europy.

Zobacz także:

[Pstępowania przed TSUE z udziałem Polski jako strony](#)
[Serwis internetowy Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej](#)
[Procedura wnoszenia skarg indywidualnych do Sądu](#)
[Wnoszenie skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka](#)